

Regleringen av manlig omskärelse i Sverige

- en argumentationsanalys

LUNDS UNIVERSITET
Fakulteten för humaniora och teologi
MRSG20 Mänskliga Rättighetsstudier: Forsättningskurs
Handledare: Dr. Olof Beckman
Författare: Freja Ljungdell Kristensen
Datum: 2012-01-05

Abstract

Arguments like religion, tradition, equality and individual rights exist in the debate on the controversial subject of male circumcision. The purpose of this analysis of the argumentation is to clarify how the Swedish legislation on male circumcision does not take in to account the principle of equal treatment between persons of different sex. In addition, violations of rights are identified. The arguments presented in the paper shows that the legislation constitutes discrimination on grounds of both gender and religion, the right to bodily integrity is not ensured and boys do not enjoy religious freedom in Sweden.

Argument som religion, tradition, likabehandling och individuella rättigheter förekommer i debatten kring det kontroversiella ämnet manlig omskärelse. Syftet med denna argumentationsanalys är att klarlägga hur den svenska lagstiftningen om manlig omskärelse inte beaktar principen om likabehandling av personer med olika kön. Vidare skall eventuella rättighetskränkningar identifieras. Av de argument som presenteras i uppsatsen har framkommit att lagstiftningen utgör diskriminering på grund av både kön och religion, rätten till kroppslig integritet är inte tillförsäkrad och pojkar åtnjuter inte religionsfrihet i Sverige.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Förkortningslista.....	2
1. Inledning.....	3
2. Syfte och frågeställning.....	5
3. Begreppsbeskrivning och Litteraturanknytning.....	5
4. Tillvägagångssätt och Material.....	9
5. Omskärelse av pojkar.....	11
6. Argument för och emot omskärelse av pojkar.....	12
6.1 Religion.....	13
6.2 Tradition och hälsa.....	17
6.3 Individuella rättigheter.....	19
6.4 Likabehandling.....	23
6.5 Sammanfattning.....	27
7. Slutsats.....	28
8. Resultatdiskussion.....	29
Referenser.....	32
Litteratur.....	32
Övriga källor.....	33

Förkortningslista

UDHR: Universal Declaration of Human Rights (FN's allmänna deklARATION)

ICCPR: International Covenant on Civil and Political Rights

EKMR: Europakonventionen om skydd för mänskliga fri- och rättigheter

RFSU: Riksförbundet För Sexuell Upplysning

BO: Barnombudsmannen

WHO: World Health Organisation

HIV: Human Immunodeficiency Virus

1 Inledning

Ponera att en pojke, 8 år gammal, blir omskuren mot sin vilja. Trots att det står klart att pojken inte samtycker till ingreppet så kan inte den som utfört ingreppet bli straffad enligt lagen om omskärelse av pojkar om denne innehar en giltig läkarlegitimation eller ett särskilt tillstånd. Skulle samma sak hända en flicka, så hade lagen (1982:316) om förbud mot könsstympning av kvinnor trätt in på flickans sida genom att det finns ett totalförbud mot kvinnlig omskärelse, även kallat kvinnlig könsstympning.

Omskärelse innebär ett avlägsnande av förhuden på penis.¹ Omskärelse av pojkar är ett aktuellt samtalsämne idag. I debatten lyfts flera olika aspekter på omskärelse upp och det är tydligt att det finns delade meningar kring vad som bör tillåtas och ej. Ett kontroversiellt ämne är bland annat pojkars rätt till sin egen kropp och självbestämmande över denna. Det finns även en tydlig samtyckesproblematik när ingreppet sker på små barn. Vidare är ämnet intressant eftersom det görs en skillnad mellan manlig och kvinnlig omskärelse, vilket skulle kunna klassas som diskriminering på grund av kön. En faktor som inte får glömmas bort är att omskärelse är en del av vissa religioner och traditioner och då kan till exempel religionsfrihet bli aktuellt att diskutera.

Det finns olika argument kring varför omskärelse bör ske eller ej. En anledning som inte är så speciellt omdiskuterad är den medicinska, dvs om ett ingrepp måste ske på grund av till exempel för trång förhud. Förutom det medicinska skälet så finns ett antal olika skäl som kommer att tas upp i denna uppsats. I och med de olika ståndpunkterna uppstår vissa spänningsförhållanden som nedan kommer att presenteras.

Enligt svensk lag krävs inget samtycke från pojken eftersom det är fullt möjligt att utföra ingreppet på små barn som inte är kapabla till att uttrycka sin vilja. Dock föreskrivs i lagen att pojkens vilja så långt som det är möjligt ska identifieras. De som anser att ett samtycke är av allra högsta prioritet sätter barnets rätt till självbestämmande i fokus. Men vad är barnets bästa? Skall ett samtycke sätta stopp för barnets integrering i religionen och familjen. Barnets intresse kanske istället är att få vara en del av den grupp som det föds in i.

1 RFSU. Informationsskrift: *Omskärelse av pojkar och män. Fakta och rättigheter*, s 12

Har en pojke blivit omskuren mot sin vilja eller har omskärelsen medfört komplikationer så kan ingen bli straffad för ingreppet. Det är nämligen bara straffbart att utföra en omskärelse om personen inte är legitimerad läkare eller inte innehar ett speciellt tillstånd, se lag (2001:499) om omskärelse av pojkar 9 §. I och med att straff saknas för handlingen kan inte pojkar få upprättelse enligt lagen. Dock skulle det kunna vara möjligt att misshandel enligt Brottsbalkens regler blir aktuellt.

Kvinnlig omskärelse är totalförbjudet i Sverige. Även om kvinnan är myndig så kan hon alltså inte begära ett ingrepp på egen hand.² Detta kan ses som en form av paternalistisk³ lagstiftning som innebär att lagstiftaren ställer sig över den enskildes vilja och menar att denne inte är kapabel till att välja vad som är bäst själv. Lagstiftaren väljer att skydda kvinnan genom att straffbelägga ingreppet.⁴ När det kommer till manlig omskärelse ser regleringen helt annorlunda ut. För små pojkar räcker det enligt lagen med att vårdnadshavarna begär att få barnet omskuret för att ingreppet ska ske. När det kommer till vuxna män säger lagstiftaren inget om vad som får göras eller ej, det är således fritt fram att bli omskuren om man vill. Det finns alltså en stor skillnad mellan könen rent lagstiftningsmässigt. Kvinnor anses inte vara kapabla till samtycke i vuxen ålder medan män anses fullt kapabla.

Det finns en annan aspekt som inte går att undgå i debatten. Omskärelse är som sagt en del av vissa religioner, exempelvis judendomen.⁵ Även då omskärelse inte är religiöst betingat så kan det vara en del av en uråldrig tradition, exempelvis i Storbritannien och USA.⁶ Om lagstiftaren skulle förbjuda omskärelse på pojkar, begränsas då utövandet av religionsfriheten? Om lagstiftaren tillåter omskärelse kränks då pojkens rätt till sin egen kropp? Det finns många frågor att utreda när det kommer till manlig omskärelse. I denna uppsats kommer främst fokus att läggas på religion, tradition, individuella rättigheter och likabehandling.

2 Se lag (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor

3 Paternalism betyder beskyddande relation mellan överordnad och underordnad

4 von Hirsch A (2008). "Direct Paternalism: Punishing the Perpetrators of Self-Harm", pp. 7-25

5 Zampieri N, Pianezzola E, Zampieri C (2008). "Male circumcision through the ages: the role of tradition", pp. 1305-1307

6 RFSU. Informationsskrift: Omskärelse av pojkar och män. Fakta och rättigheter, s 8

2 Syfte och frågeställning

Målet med denna uppsats är att försöka förstå och ta reda på hur lagstiftaren gör skillnad på flickor och pojkar trots att principen om likabehandling och jämlikhet är väl utbredd. Det är även intressant att försöka ta reda på vilka värden man som lagstiftare prioriterar och vems rättigheter som det läggs störst fokus på. Syftet är helt enkelt att både klarlägga hur lagen är utformad och ta reda på vilka rättigheter som kränks men även att försöka förstå motiven bakom denna typ av lagstiftning. Fokus kommer inte att ligga på den moraliska aspekten av huruvida omskärelse bör ske överhuvudtaget utan gällande rätt är det uppsatsen bygger på. Vidare kommer inte omskärelse på medicinska grunder att behandlas i uppsatsen eftersom detta inte är kontroversiellt. När det talas om 'omskärelse' menas därför sådan som sker på ickemedicinsk grund. I och med detta syfte ställer jag mig följande frågor:

Hur avviker den svenska regleringen av omskärelse från den allmänna principen om likabehandling av personer med olika kön?

Är det så att lagstiftaren väljer att bortse från personers individuella rättigheter och om det är så, hur görs det?

3 Begreppsbeskrivning och Litteraturanknytning

För att kunna diskutera ämnet manlig omskärelse finns det vissa begrepp som inte kan undvikas. Dessa begrepp är samtycke, likabehandling, religion och tradition. För att förstå vad som menas med dessa begrepp i den här uppsatsen kommer jag redogöra för innebörden av begreppen i detta avsnitt samt kort presentera mina förförståelser för dessa begrepp.

Vad gäller begreppen samtycke och likabehandling har jag viss förförståelse. Jag förstår samtycke som ett godkännande av det personen i fråga ska utsättas för. Problemet med samtycke är att det är svårt att avgöra om det är ett genuint samtycke eller om samtycket är påtvingat. Likabehandlingsprincipen är väl etablerad inom folkrätten. Likabehandling innebär att lika fall ska behandlas lika. Olika fall kan behandlas olika om det tjänar ett legitimt syfte, exempelvis jämlikhet. Jag anser att jag har sämre förförståelse för begreppen religion och tradition. Religion anser jag vara

en trosuppfattning. Religionsfrihet förstår jag som en frihet att tro på vad man vill. När det kommer till rätten att utöva sin religion så blir det mer problematiskt, trots att denna rättighet är grundlagsfäst i Regeringsformen 2 kap 1 § 6 p. Begreppet tradition förstår jag som en återkommande händelse som någon eller några gör. Tradition behöver inte vara kopplat till religion, men är ofta det.

I den här uppsatsen förstås samtycke som att lämna sitt bifall till någonting. Inom det juridiska systemet kan det på många ställen finnas spår av just samtycke. För att ingå ett avtal med någon måste i regel ett samspel mellan två eller flera parter viljeförklaringar ske.⁷ I avtalslagen finns en anbud-acceptmodell som bygger på att en anbudsgivare avger ett anbud som sedan kan accepteras.⁸ Det hela bygger på tanken om den fria viljan att ingå avtal eller ej.⁹ Vidare kan sägas att inom straffrättens område är det enligt praxis möjligt att samtycka till ringa misshandel. Detta medför ansvarsfrihet, se Brottsbalken 24 kap 7 §, för den egentlige gärningsmannen. Problematiken kring samtycke avseende omskärelse gör sig gällande i frågan om vad som är barnets bästa. Är barnets bästa att åtnjuta individuella rättigheter och själv bestämma över sin kropp eller är det barnets bästa att bli en del av den religion eller grupp det föds in i. Men vem ska då bestämma vad som är bäst för barnet?

Adrian Viens menar i sin artikel ”*Value judgement, harm, and religious freedom*” att det är upp till föräldrarna att avgöra vad som är bäst för barnet. Detta skall givetvis göras utifrån att risker och eventuella fördelar ställs emot varandra. Artikeln fokuserar på att en förälders beslut kan vara rimligt eller ej beroende på vad som skall utföras. Om omskärelse anses rimligt, vilket författaren tycker, så ska en förälder få låta sin son bli omskuren.¹⁰ Åsikten att det ska vara upp till föräldern att fatta beslutet avseende omskärelse är även något som tas upp i artikeln ”*Circumcision debate. Task Force on Circumcision, 1999-2000*”. För att kunna fatta ett beslut avseende omskärelse ska föräldrar få information om ingreppet.¹¹ Att enbart inta en ställning om att information skall ges och därefter är det upp till föräldrarna att besluta om ingreppet ska ske eller ej kan ses som en svaghet eftersom inte alla rättighetsaspekter behandlas. De rättighetsproblem som kan tänkas uppkomma avseende omskärelse tas inte upp. Eftersom den övergripande meningen är att information skall ges

7 Ramberg J, Ramberg C (2007). *Allmän Avtalsrätt*, s 33

8 Ramberg J, Ramberg C (2007). *Allmän Avtalsrätt*, s 80

9 Ramberg J, Ramberg C (2007). *Allmän Avtalsrätt*, s 28

10 Viens A M (2004), ”*Value judgement, harm, and religious freedom*”, *J Med Ethics* 2004;30:241–247

11 Lannon CM, Bailey A, Fleischman A, Shoemaker C, Swanson J. Circumcision debate. 641-642

och sedan får föräldrarna bestämma så tar inte författarna ställning till huruvida omskärelse bör få ske eller ej. I artikeln ”*Political issues The circumcision decision*” påpekas att flera studier gjorts på om information påverkar föräldrarnas beslut och det har visat sig att informationen i stor utsträckning inte påverkar. Trots att problemen med informationen tas upp så anser författaren att föräldern ska ta beslutet och att läkare ska vara uppdaterade på fördelar och nackdelar med ingreppet.¹² Det finns en tydlig problematik kring vad som är barnets bästa och vem som ska tillförsäkra barnets bästa. Individuella rättigheter ställs mot föräldrars religionsfrihet och beslutanderätt och det råder olika mening om vad som skall prioriteras.

Samtycket är något som även Wim Dekkers tar upp i sin artikel ”*Routine (Non-Religious) Neonatal Circumcision and Bodily Integrity: A Transatlantic Dialogue*”. Författaren menar att det finns en problematik just eftersom samtycke hänger ihop med rätten till kroppslig integritet. För att ha ett självbestämmande över sin egen kropp måste personen i fråga vara kapabel att själv bestämma över sin kropp.¹³ Kritik till författaren kan ges för att det läggs stor vikt vid skälet bakom omskärelsen. Författaren menar nämligen att större hänsyn till kroppslig integritet bör ges när det rör sig om ickereligiös omskärelse. För att undvika diskriminering just på grund av religion bör allas rätt till kroppslig integritet tillförsäkras.

RFSU som är en politiskt och religiöst obunden ideell organisation med syfte att sprida en kunskapsbaserad och öppen syn på samlevnad och sex har i sitt informationshäfte ”*Omskärelse av pojkar och män Fakta och rättigheter*” uttryckt att de innehar ståndpunkten att omskärelse kränker den kroppsliga integriteten och strider mot pojkens religionsfrihet. Samtyckesproblematiken lyfts även upp. RFSU menar att omskärelse bör vänta tills individen själv kan bestämma över ingreppet.¹⁴ Informationshäftet behandlar såväl religiösa som moraliska skäl för och emot omskärelse och efter genomgång av olika aspekter kommer RFSU fram till sina ståndpunkter.

Likabehandling innebär att lika fall ska behandlas lika och är en grundläggande princip inom folkrätten.¹⁵ Att ej utsättas för diskriminering är en grundläggande mänsklig rättighet och principen

12 Bar-Yam Bromberg N (2002). ”*Political issues The circumcision decision*”, *International Journal of Childbirth Education*, pp 22-23

13 Dekkers W (2009). ”*Routine (Non-Religious) Neonatal Circumcision and Bodily Integrity: A Transatlantic Dialogue*”, *Kennedy Institute of Ethics Journal* Vol. 19, No. 2, 125–146

14 RFSU. Informationsskrift: *Omskärelse av pojkar och män. Fakta och rättigheter*.

15 Bruce Anna (2010). ”*Jämlikhet och icke-diskriminering*”, i *Mänskliga rättigheter – juridiska perspektiv*, Anna Lundberg (Ed.),

om icke-diskriminering är väl utbredd inom folkrätten. UDHR artikel 1 föreskriver att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. UDHR artikel 2 stadgar de olika diskrimineringsgrunderna som bland annat är kön, ras, språk, religion och nationellt eller socialt ursprung. Genom UDHR artikel 7 föreskrivs att alla är lika inför lagen och att samma skydd skall ges utan någon form av diskriminering. I Sverige har lagstiftaren valt att göra skillnad på omskärelse av män och kvinnor och frågan är om detta är diskriminerande eller inte.

I denna uppsats förstås religion som ett sammanhängande trossystem. I svensk nationell rätt och i många internationella traktat finns bestämmelser angående religionsfrihet. Friheten att fritt få välja och utöva sin religion ensam eller tillsammans med andra stadgas bland annat i Regeringsformen 2 kap 1 § 6 p, EKMR artikel 9, ICCPR artikel 18 och Barnkonventionen artikel 14. Dock skall poängteras att handlingar som är belagda med straff inte blir lagliga om de utförs i religionens namn. På detta sätt begränsas religionen till vad samhället anser vara acceptabla handlingar, därför är det av stor vikt vad lagstiftaren anser vara straffbara handlingar. Inom judendomen och islam praktiseras omskärelse som en ritual och frågan blir då huruvida dessa föräldrars religionsfrihet ska tillförsäkras eller om det ska tillförsäkras att pojken som ingreppet blir utfört på åtnjuter religionsfrihet genom att själv senare få välja. Adrian Viens skriver i sin artikel "*Value judgement, harm, and religious freedom*" att det kan finnas en spänning mellan föräldrarnas religionsfrihet och barnets men att den avgörande faktorn måste bli att föräldern har rätt till religionsfrihet och i detta fall att omskära sin son om det som föreskrivs är rimligt. Eftersom omskärelse inte är fysiskt problematiskt så väger föräldrarnas rätt tyngre.¹⁶ Dock kan här påpekas att omskärelse är en märkning för livet som är oåterkallelig.

Tradition i denna uppsats förstås som en gammal sedvänja. Traditioner behöver inte vara religiösa men har ofta en religiös koppling. En tradition har förmågan att ändras med tiden då traditionen förs över från släktled till släktled. Det som lämnas över till nästa generation är det sociala arvet och innefattar exempelvis olika ritualer och värderingar. Artikeln "*Male circumcision through the ages: the role of tradition*" påpekar just att omskärelse ibland sker av traditionella skäl. Dock tas för givet vad tradition är och författaren problematiserar inte vidare kring detta ämne. Slutsatsen är att läkare inte bör lägga sig i huruvida omskärelse ska få utföras eller ej utan att endast se till så att ingreppet blir så lindrigt för pojken som möjligt.¹⁷ Det har varit ett ganska enerverande material då ingen

16 Viens A M (2004), "*Value judgement, harm, and religious freedom*", *J Med Ethics* 241–247

17 Zampieri N, Pianezzola E, Zampieri C (2008). "*Male circumcision through the ages: the role of tradition*", *Acta*

analys gjorts kring just betydelsen av tradition. Materialet är av deskriptiv karaktär och ingen vidare problematisering görs.

Generellt kan sägas att det material jag tagit del av tar upp väldigt lite kring de etiska aspekterna av omskärelse. De flesta artiklar har en medicinsk utgångspunkt och inget akademiskt material behandlar just den svenska regleringen av omskärelse. Överlag saknar materialet en djupgående analys av de rättighetsaspekter som blir aktuella när det kommer till omskärelse.

Jag företräder en rättspositivistisk och deontologisk syn på rättigheter. De rättigheter som utformats och som stater kommit överens om sinsemellan skall följas. Det är statens uppgift att se till att medborgarna inte kränker någons rättigheter. Om en handling är rätt eller fel beror på handlingens pliktvärde. Vi har en plikt att följa de lagar som stadgas eftersom hela samhällsstrukturen skulle falla om var och en själv fick bestämma huruvida lagar skall följas eller ej.

4 Tillvägagångssätt och Material

I den här uppsatsen kommer metoden argumentationsanalys att tillämpas. En argumentationsanalys bygger på två steg. Det första författaren skall göra är att beskriva de argument som denne vill analysera och försöka klarlägga hur argumentationen hänger samman. Det andra steget (värderingen) innebär att man gör en bedömning av bevisvärdet hos de argument som presenterats. Här skall klarläggas hur riktiga och relevanta argumenten är för tesens rimlighet.¹⁸

En argumentationsanalys har som syfte att göra en rimlig bedömning av en argumentation för att upptäcka eventuella brister eller fel. Med hjälp av denna metod kan man vara kritisk till olika argument som framförs och lättare ta ställning till huruvida ett argument är välgrundat eller ej. Kan inte kritiken bemötas på ett bra sätt så kan det finnas skäl att förkasta argumentet.¹⁹

Argumentationsanalys som metod har vissa brister. Metoden innebär en tolkning av olika argument och därför kan olika författare komma fram till olika svar, dvs ett visst spår av subjektivitet kan förekomma. Då olika författare har olika åsikter, olika förmågor och olika förförståelser kan

Pædiatrica, 97, pp. 1305–1307

18 Björnsson G mfl (1994), *Argumentationsanalys*, s 8-14

19 Björnsson G mfl (1994), *Argumentationsanalys*, s 8-15

resultaten variera från författare till författare. Är en text skriven ur ett visst politiskt synsätt och författaren själv inte håller med kan tolkningen påverkas av detta. Är författaren medveten om denna brist så kan man som författare försöka jobba mot detta, även om det naturligtvis inte alltid kommer att fungera.²⁰

I denna uppsats kommer argumenten att delas upp i för och emot omskärelse av pojkar. Vem som ligger bakom argumenten är inte det primära utan det är argumentet i sig som får plats i denna uppsats. Anledningen till det är att argumenten är av likartad karaktär. Jag kommer därför nämna mycket kort vem som står för vad. Dock kan redan nu sägas att lagstiftarens argument och de argument som lett fram till lagstiftning kommer få ganska stor plats i uppsatsen eftersom lagstiftningen i sig har effekt på samhället. Det första som kommer att göras är en beskrivning av de olika argumenten. Därefter kommer argumenten att analyseras, diskuteras och värderas i förhållande till den problematik som finns angående de begrepp som redogjorts för ovan samt i förhållande till olika rättighetsaspekter. Därefter kommer en slutsats att presenteras som besvarar frågeställningen ovan.

För att få reda på olika argument kring omskärelse av pojkar har argument som kommer från nationell och internationell rätt, organisationer, läkare, myndigheter och världsreligioner som har fäste i Sverige som kan ha koppling till lagen om omskärelse av pojkar tagits upp och analyserats. Vad gäller den nationella rätten har fokus lagts på lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar och Regeringsformen. Dock kommer även argument från lagen (1982:316) med förbud mot könsstympling av kvinnor att tas upp eftersom det krävs för en jämförelse av regleringen. För argument kring lagarna har det varit intressant att kolla på dess förarbeten, exempelvis propositioner och remissvar. Den internationella rätten ger argument i form av rättigheter som är relevanta för ämnet. Främst kommer fokus att läggas på Barnkonventionen, ICCPR, EKMR och UDHR. De naturliga organisationerna för ämnet är enligt mig RFSU och Rädda Barnen eftersom de jobbar med frågor om barn och unga. Den myndighet som handlägger ärenden som rör barn är BO och därför har argument från myndigheten blivit aktuella. Argument från religioner som har koppling till omskärelse har även blivit aktuella.

20 Björnsson G mfl (1994), *Argumentationsanalys*, s 10-11

Den argumentation jag tagit del av utgör till största delen tolkning av olika rättigheter och därför finns en viss grad av subjektivitet som är oundviklig. Vad någon tycker om exempelvis religionsfrihet blir olika beroende på vem som uttalar sig och beroende på vilket perspektiv som företräds. Uppsatsen försöker att belysa flera olika synvinklar på de olika problem som kan uppstå just för att balansera subjektiviteten.

5 Omskärelse av pojkar

Som nämndes i inledningen så innebär manlig omskärelse ett avlägsnande av förhuden på penis. Uppskattningsvis är cirka 30 procent av världens män omskurna.²¹ I Sverige blir ca 3000 pojkar omskurna varje år varav ca 1000 omskärelser sker inom den offentliga hälso- och sjukvården.²²

Var eller när omskärelsen har sitt ursprung är något som antropologer är oense om. Olika teorier presenteras men vissa tror att riten har sitt ursprung i den heliolitiska kulturen för ca 15 000 år sedan. Andra tror att omskärelsen har vuxit fram på olika sätt och på olika platser och kulturer i världen. Orsaken till omskärelse tros ibland vara att man ville ”rena” folket och komma åt den sexuella njutningen, eftersom detta var något som ansågs smutsigt.²³ Manlig omskärelse är något som återfinns inom vissa religioner idag. De religioner som främst berörs är judendomen och islam. Inom judendomen har riten sin grund i 1 Mos 17:10-14:

”Och detta är det förbund mellan mig och er och din säd efter dig, som ni skall hålla: allt mankön bland er skall omskäras; på er förhud skall ni omskäras, och detta skall vara tecknet på förbundet mellan mig och er. Släkte efter släkte skall varje gossebarn bland er omskäras när det är åtta dagar gammalt... Men en oomskuren av mankön, en vilkens förhud inte har blivit omskuren, han skall utrotas ur sin släkt. Han har brutit mitt förbund.”

Från första början antas riten inom judendomen ha varit en initiationsrit för äktenskapet. Omskärelsen inkluderade då mannen i klanens liv och gjorde mannen redo för normalt sexualliv.

21 Informationsskrift från RFSU, *Omskärelse av pojkar och män. Fakta och rättigheter*, s 3-12

22 Socialstyrelsens skrivelse ”*Omskärelse av pojkar*”, 2007, s 7

23 Zampieri N, Pianezzola E, Zampieri C (2008). ”*Male circumcision through the ages: the role of tradition*”. *Acta Paediatrica*, 97, pp. 1305–1307

Dock gick detta tillvägagångssätt förlorat i och med att fokus började läggas på den samhälleliga och religiösa innebörden.²⁴

Inom islam beskrivs omskärelsen som en viktig religiös tradition, dock en tradition som inte nämns i Koranen. Men Koranen är inte den enda skrift inom islam. Haditherna, en samling skriven av profeten Mohammed, beskriver vad en sed är och hur muslimer ska leva. Omskärelsen är något som nämns i Haditherna och efter omskärelsen betraktas pojken/mannen tillhöra den muslimska gemenskapen. Inom islam kan omskärelsen ske ända upp till puberteten.²⁵ Enligt muslimsk tro var Abraham den första som blev omskuren och därefter har omskärelsen skett generation efter generation. Inom islam till skillnad från judendomen så sker inte omskärelsen som en religiös ritual utan snarare som en tradition som har sin grund i att Abraham gjorde det och därför är det rekommenderat. Dock kan sägas att muslimer ser på saken lite olika. Vissa menar att det är en obligatorisk nödvändighet medan andra menar att det endast är starkt rekommenderat.²⁶

I USA och Storbritannien sker omskärelse i stor utsträckning. Bakgrunden för detta är att man i mitten av 1800-talet under den Viktorianska eran satte renhet och sexuell avhållsamhet i fokus. Onani var något som ansågs förkastligt och smutsigt. På grund av detta moraliska skäl infördes omskärelsen. Idag utförs omskärelse som en tradition och skälet sägs ofta vara hygien.²⁷

I Afrikanska länder sker omskärelsen ofta som en traditionell övergångsrit från barn in till vuxenvärlden och sker därför ofta när pojken kommer in i puberteten. Tillhörigheten till familjen och till den kultur pojken/mannen tillhör befästs genom omskärelsen.²⁸

6 Argument för och emot omskärelse av pojkar

I Sverige finns en lag som reglerar området, lag (2001:499) om omskärelse av pojkar. Syftet med lagen var att förebygga att omskärelse av pojkar sker på ett sätt som inte är förenligt med barnets bästa och för att förebygga att pojkar far illa.²⁹ Lagstiftaren har därför ansett att omskärelse får ske

24 Illman Karl-Johan (1994). *Judendomen i ljuset av dess högtider*, s 194-195

25 RFSU. Informationsskrift: *Omskärelse av pojkar och män. Fakta och rättigheter*, s 6

26 Anwar M S, Munawar F, Anwar Q (2010), "Circumcision: a religious obligation or 'the cruelest of cuts'", *British Journal of General Practice*, pp 59-61

27 RFSU. Informationsskrift: *Omskärelse av pojkar och män. Fakta och rättigheter*, s 8

28 RFSU. Informationsskrift: *Omskärelse av pojkar och män. Fakta och rättigheter*, s 8

29 Socialstyrelsens skrivelse "Omskärelse av pojkar", 2007, s 3

med iakttagande av vem som utför ingreppet och att utförandet ska vara humant, det vill säga smärtlindring skall användas, se lag om omskärelse av pojkar 4 §. Det föreskrivs i 3 § att pojkens vilja så långt som möjligt ska klargöras och att ingreppet inte får ske mot pojkens vilja. Vad som är värt att notera är att det finns en straffbestämmelse i lagen, se 9 §, som föreskriver att den som utför omskärelse utan särskilt tillstånd eller läkarlicens kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Det finns alltså inget straff för att ha utfört ingreppet mot pojkens vilja, vilket kan tyckas vara underligt.

I och med att lagen finns så har regeringen och riksdagen kommit fram till att lagen är förenlig med olika rättigheter som pojken är tillförsäkrad. I och med den svenska regleringen har en debatt tagit fart om huruvida omskärelse ska få ske på pojkar eller ej och hur detta i så fall ska få ske. Mänskliga rättigheter används som argument både för och emot omskärelse av pojkar och män. De flesta argument som kan hittas i debatten används av båda sidor men på olika sätt. Argument som religion, tradition, kroppslig integritet, samtycke, barnets bästa, hygien och likabehandling är exempel på några. I detta kapitel skall en genomgång av de olika argumenten presenteras och diskuteras.

Argument för omskärelse av pojkar utan medicinsk grund	Argument mot omskärelse av pojkar utan medicinsk grund
Religionsfrihet och religionsutövning	Barnets religionsfrihet
Förbundet med religionen	Alternativa ritualer
Barnets bästa: att bli en del av familjen/gruppen och religionen	Barnets bästa: självbestämmande, samtycke, vilja
Tradition: övergångsrit eller av hygieniska skäl	Internationella överenskommelser ska följas
HIV prevention	Kontakt med avföring i blöja → ökad risk för infektion
Ingreppet flyttas till osäkra miljöer; sk köksbordskirurgi	Likabehandlingsprincipen
	Diskriminering av kvinnor och män
	Rätten till kroppslig integritet

6.1 Religion

Att omskärelse sker som en del av vissa religioner är ett argument som förs främst av de som tillhör religionen i fråga. Inom judendomen föreskrivs ju som ovan nämnts att omskärelse skall ske som ett

förbund till gud när barnet är åtta dagar gammalt, se 1 Mos 17:10-14. Inom islam är det uttolkat ur Haditherna och ses som en religiös tradition, se kapitel 5. Svenska kyrkan har inte ansett sig behöva ta ställning i frågan eftersom omskärelse inte praktiseras som en rit inom kristendomen.³⁰

Ett argument i religionens namn är att omskärelsen symboliserar drömmen om det söndertrasade landet, det har därmed ett emotionellt och nostalgiskt värde.³¹ Argumentet är starkt kopplat till religionsfrihet och religionsutövning som i Sverige är grundlagsskyddat i Regeringsformen 2 kap 1 § 6 p: *”religionsfrihet: frihet att ensam eller tillsammans med andra utöva sin religion”*. Punkten reglerar rätten till sin religiösa övertygelse men garanterar inte att alla handlingar inom religionen accepteras. Ett skydd för religionsfriheten stadgas även i EKMR art 9, ICCPR artikel 18 och Barnkonventionen artikel 14. Religionsfrihet tillkommer även barnet, en ståndpunkt som bland annat förs fram av RFSU.³² Även regeringen tar upp just religionsfrihet i propositionen till lagen där de skriver såhär:

”Den fråga man först måste ställa sig är om omskärelse är ett så skadligt ingrepp att det motiverar inskränkningar i religionsfriheten.... Regeringens uppfattning är att ett förbud mot omskärelse är en sådan inskränkning av religionsfriheten som inte är tillåten.”³³

När religionsfrihet hävdas måste först och främst klargöras vems religionsfrihet som avses. Att religionsfrihet är en frihet som måste respekteras är inte stridigt i frågan men är det barnets religionsfrihet eller är det föräldrarnas religionsutövning som skall inrymmas i friheten. Något om pojkens religionsfrihet skriver inte regeringen i propositionen. Att döma av paragrafen i Regeringsformen stadgas *sin religion*, för att veta vad man har för religion så måste rimligtvis först rätten att själv välja religion tillförsäkras. Frågan är om en sju dagar gammal pojke är kapabel till att själv välja sin religion. Kan han inte det så är omskärelsen en del av föräldrarnas religionsutövning som inkräktar på pojkens religionsfrihet.

Motståndare till omskärelse påpekar just att pojkens vilja inte kan uttryckas vid så tidig ålder och att ingreppet bör vänta tills pojken själv kan bestämma. Detta är en lösning som inte hänger ihop med

30 Hansson Tom (2009). *”Omskärelse av små pojkar vållar debatt”*. Publicerad i *Kyrkans Tidning* 6 juni 2009.

31 Aghajari O (2011). *”Manlig omskärelse överskrider medicinens och religionens gränser”*

32 RFSU. Informationsskrift: *Omskärelse av pojkar och män. Fakta och rättigheter*, s 25

33 Proposition 2000/01:81 *Omskärelse av pojkar*, s18

vad som föreskrivs i de religiösa texterna och är därför problematisk för tex. religiösa judar.³⁴

I Socialstyrelsens rapport från 2007 om omskärelse av pojkar lyfts frågan upp. Rapporten påpekar att det kan finnas en intressekonflikt mellan föräldrarnas religionsutövning och barnets självbestämmande. Dock sägs att detta är en värderingsfråga. För barn som föds i en judisk eller muslimsk familj så är det av barnets intresse att vara en del av gruppen och bli accepterad av religionen och familjen.³⁵ I propositionen till lagen om omskärelse av pojkar skrivs att:

*”Inte minst för de berörda pojkarna kan det vara av stor betydelse för den religiösa och kulturella identiteten att de är omskurna.”*³⁶

Problemet med denna typ av argument är att barnet själv inte får välja om de vill vara en del av gruppen eller ej. För de pojkar som faktiskt inte vill vara en del av en religion eller en tradition så krävs ett starkare skydd. De rättigheter som utformats måste gälla för alla och blir viktigast för dem som inte tillhör ”normalfallet”.

En annan aspekt när det kommer till omskärelse inom judendomen är att det finns alternativa ritualer till Brit Milah (klassisk omskärelse) som är accepterade. Numera finns en namngivningsceremoni som kallas Brit Shalom och det innebär att man inte skär bort förhuden. Ceremonin är lik den som utförs för flickor. Judiska motståndare till omskärelse hävdar att judendomen är en religion som är rationell, präglas av godhet och sätter upp ett förbud mot att avsiktligt orsaka smärta. När omskärelse i traditionell mening utförs bryter judendomen mot sina egna styrkor.³⁷ Om en alternativ lösning finns på omskärelsen till exempel en symbolisk beröring så är detta önskvärt, då skulle de flesta invändningar mot omskärelse inte bli aktuella.³⁸ Det skall även påpekas att religion som argument för omskärelse kan hittas i propositionen till lagen. Där uttrycks bland annat:

”Det finns i vårt land relativt stora befolkningsgrupper för vilka omskärelse är viktig ur religiösa och kulturella aspekter. Enligt Socialstyrelsens beräkningar omskärs ca 3000

34 Viens A M (2004), ”Value judgement, harm, and religious freedom”, *J Med Ethics* 241–247

35 Socialstyrelsens skrivelse ”Omskärelse av pojkar”, 2007, s 28

36 Proposition 2000/01:81 *Omskärelse av pojkar*, s 24

37 <http://www.jewsagainstcircumcision.org/>

38 Statens medicinsk-etiska råd. Remissvar över *Omskärelse av pojkar* (Ds 2000:5)

pojkar i Sverige varje år. Det vore naivt att tro att ett förbud mot omskärelse skulle medföra att människor slutade omskära sina pojkar. Omskärelse är, som tidigare redogjorts för en mångtusenårig tradition med djupa religiösa motiv för den judiska och muslimska befolkningen. Regeringens uppfattning är att ett förbud mot omskärelse är en sådan inskränkning av religionsfriheten som inte är tillåten. Redan på den grunden är det således uteslutet att införa ett sådant förbud.”³⁹

Detta argument visar att religion helt klart varit en faktor som regeringen valt att ta hänsyn till. Men att välja att inte instifta ett förbud mot omskärelse på grund utav att det vore naivt att tro att det skulle upphöra som ritual är mycket märkligt. Argumentet är inte hållbart eftersom då nästan ingen lag skulle kunna stiftas. Lagar är till för att markera och reglera vad som är rätt och fel och den som inte följer lagen får ta konsekvenserna. I propositionen till lagen om förbud mot könsstympning av kvinnor sägs just att det rör sig om en markering från lagstiftarens sida:

”Eftersom det gäller att klart markera att sedvänjan med kvinnlig omskärelse i alla dess former, även de minst ingripande, är oförenlig med svensk rättsuppfattning är det dock t.ex. som riksåklagaren har framhållit, mindre tillfredsställande att enbart lita till bestämmelserna om straff för misshandel.”⁴⁰

En sådan markering skulle även kunna tänkas röra det manliga könet, men där hävdas istället att det vore naivt att tro att omskärelse skulle upphöra genom ett förbud. Fler argument i propositionen om omskärelse av pojkar kan hittas:

”Enligt regeringens uppfattning skall samhället visa respekt för den religiösa och kulturella betydelse omskärelse av pojkar har för stora grupper och detta resonemang är helt i linje med vad respekten för barnets bästa kräver. Religiöst och kulturellt betingade aspekter kan ibland behöva vika för andra värden, som exempelvis att skydda barn mot onödigt smärta och andra risker för skador”⁴¹

Om religion ska anses vara ett skäl för ingrepp på barn finns många komplicerade frågor som måste

39 Proposition 2000/01:81 *Omskärelse av pojkar*, s 18

40 Proposition 1981/82:172 *Om förbud mot omskärelse av kvinnor*, s 7

41 Proposition 2000/01:81 *Omskärelse av pojkar*, s 19

besvaras. Vad är en religion? Hur länge måste det ha varit en religion? Hur många måste praktisera en religion? Vilka handlingar får ske inom religionens namn? Ska alla handlingar tillåtas? Rimligtvis måste svaren för att inte vara subjektiva bli att allas inre trosuppfattning utgör denna persons religion. Om handlingar som omskärelse får ske måste även andra handlingar som kan ses som likvärdiga bli tillåtna, exempelvis avlägsnande av öronslibb om någon nu skulle önska det. Föreställ att någon påstår att dennes religion föreskriver avlägsnande av alla nyfödda barns öronslibbar. Är detta då lagligt eller kommer det klassas som misshandel? Att hävda religion, som faktiskt är en trosuppfattning och inget vetenskapligt fastställt som argument för omskärelse blir otroligt komplext i förhållande till individuella rättigheter och tänkbara scenarior som det ovan presenterade.

Att hävda att omskärelse ska vara tillåtet på grund av att ritualen är starkt religiöst befast kan inte utgöra ett hållbart argument eftersom lagstiftaren då måste ta hänsyn till alla religiösa företeelser. Detta skulle vara ohållbart för ett samhälle eftersom religion då skulle kunna utgöra en ansvarsfrihetsgrund och återigen måste ovanstående näst intill omöjliga frågor besvaras. Lagstiftaren har valt att inte ta hänsyn till att vissa saker sker inom vissa religioner. Exempel på detta är polygami (månggifte). Polygami förekommer inom islam och är tillåtet i flera muslimska länder. Enligt Koranen är det tillåtet för en man att ta flera kvinnor till sin hustru förutsatt att alla behandlas lika.⁴² Lagstiftaren har valt att inte ta hänsyn till detta i och med att det föreskrivs i Äktenskapsbalken 2 kap 4 § att tidigare äktenskap utgör ett äktenskapshinder.

6.2 Tradition och hälsa

Omskärelse är en del av en uråldrig tradition på vissa platser i världen. Som ovan nämnts är det vanligt förekommande i Storbritannien och USA.⁴³ I Afrikanska länder och bland australienska aboriginals⁴⁴ är det en del av en uråldrig tradition och gemensamt kan sägas att det oftast utgör en övergångsritual.⁴⁵ I många muslimska Afrikanska länder sker kvinnlig omskärelse på grund av tradition.⁴⁶ Kvinnlig omskärelse är i Sverige förbjudet enligt lag (1982:316) om förbud mot könsstympning av kvinnor, trots att det praktiseras som en tradition i vissa länder. Vidare diskussion

42 <http://www.islam.se/polygami-polygyni>

43 RFSU. Informationsskrift: *Omskärelse av pojkar och män. Fakta och rättigheter*, s 8

44 Ursprungsbefolkningen i Australien

45 Zampieri N, Pianezzola E, Zampieri C (2008). "Male circumcision through the ages: the role of tradition", *Acta Paediatrica*, **97**, pp. 1305–1307

46 Isaacs, David. (2011). "Circumcision". *Journal of Paediatrics and Child Health*, 47: 1. doi: 10.1111/j.1440-1754.2010.01960.x

kring detta finns nedan under 6.4.

Skälet för manlig omskärelse i Storbritannien och USA var från början den stränga sexualmoralen. Numera praktiseras omskärelse som en tradition och argumentet är ofta att omskärelse är bra för hygien. Dock kan här nämnas att arbetsgruppen för omskärelse inom AAP (American Academy of Pediatrics) menar att även om vissa vetenskapliga bevis för potentiella fördelar med omskärelse finns, så kan inte omskärelse rekommenderas på ett generellt plan eftersom dessa fördelar inte är tillräckligt betydande.⁴⁷

Hälsa- och hygienargumentet är något som idag används ganska flitigt sedan WHO presenterade statistik på att omskurna män löper 60 procent mindre risk att smittas av HIV. Därför rekommenderar WHO omskärelse som en HIV preventiv åtgärd i drabbade regioner.⁴⁸ Dessa rekommendationer gäller som sagt endast HIV drabbade regioner och argumentet kan därför inte överföras till exempelvis det svenska samhället som inte har allvarliga problem med HIV spridning. Skulle det vara så att lagstiftaren anser att omskärelse bör ske på grund utav den HIV preventiva effekten så måste detta rimligtvis ske konsekvent, det vill säga att ingreppet måste ske på alla män, inte bara de som har föräldrar som vill det. Om inte alla blir omskurna skulle inte den eftersträvade effekten uppnås. Argumentet om HIV prevention är hållbart om det gäller lika för alla, dock skulle antagligen inte åtgärden vara proportionerlig i förhållande till önskat resultat. Det vore orimligt att lagstadga en skyldighet för alla män i Sverige att omskära sig eftersom HIV epidemi inte förekommer.

För andra hälsa- och hygienargument så som att det blir lättare att hålla rent runt penis kan sägas att det inte bara finns fördelar med att vara omskuren. Ollon och urinrör är mer exponerade för bakterier och smuts. Smegman som finns under förhuden har en antibakteriell och därmed skyddande funktion. Skärs förhuden bort så faller denna funktion och små pojkar som har blöja exponeras för avföring och urin i större utsträckning än vad oomskurna pojkar gör.⁴⁹ Eftersom det finns negativa aspekter avseende hygien och omskärelse så är hygienargumentet inte hållbart.

47 American Academy of Pediatrics, Task Force on Circumcision. Circumcision policy statement. *Pediatrics* 1999; 103: 686-693

48 <http://www.who.int/hiv/topics/malecircumcision/en/>

49 RFSU. Informationsskrift: *Omskärelse av pojkar och män. Fakta och rättigheter*, s 9

6.3 Individuella rättigheter

Frågan om omskärelse bör få ske är mycket komplex eftersom den berör så många olika aspekter av rättigheter, friheter och viljor. Något som debatterats flitigt och ett argument som lyfts fram av motståndare till omskärelse är huruvida pojken är kapabel till att avge ett samtycke eller ej. Argumentet förs bland annat av RFSU som menar att pojkens vilja inte kan klarläggas då han är barn. Ett spädbarn kan inte ge uttryck för sin vilja och äldre pojkar är antagligen i hög grad påverkade av sina föräldrar.⁵⁰ Åsikten företräds även av Humanisterna⁵¹, teologer, läkare, filosofer och sociologer i en debattartikel publicerad i Dagens Nyheter. Artikeln belyser att barnens individuella rättigheter så som kroppslig integritet kränks genom ett bristande samtycke.⁵² Även Rädda Barnen har vid riksmötet år 2008 beslutat att de ska företräda åsikten att omskärelse inte bör ske utan pojkens aktiva medgivande.⁵³ Rätten till den kroppsliga integriteten innebär att andra ska avhålla sig från ingrepp på någon annans kropp och därför blir samtycket av stor vikt när det gäller ingrepp på frisk vävnad. Dock anser Wim Dekkers att den kroppsliga integriteten blir en aspekt som främst uppstår när omskärelse görs på icke-religiösa grunder. Författaren gör alltså skillnad mellan skälen bakom omskärelse och menar att då det finns religiösa skäl bakom ingreppet så sker det för att lyda guds lag.⁵⁴ Om det anses finnas en samtyckesproblematik så borde den gälla alla pojkar och oavsett på vilka grunder omskärelsen sker.

Argumentet angående samtyckesproblematiken bygger på att alla människor är fria att välja vad de själva vill och att ingen utomstående skall påverka detta beslut eller fatta beslutet utan ett medgivande från den det berör. I Sverige har föräldrarna vårdnaden över barn upp tills det att barnet fyllt arton år, detta stadgas i Föräldrabalken 6 kap 2 § 1 st. Att ha vårdnad över ett barn innebär bland annat ett ansvar över barnets personliga förhållanden samt att se till att barnet får utbildning, försörjning och tillsyn med hänsyn till dess ålder och utveckling, se Föräldrabalken 6 kap 2 § 1 st. I och med att barnet står under någon annans vårdnad innebär detta ibland en begränsning för barnets fria vilja. Exempelvis får inte barnet ingå ett anställningsavtal utan vårdnadshavarens samtycke, se föräldrabalken 6 kap 12 §. Det är naturligt att barn behöver någon annans hjälp i det första stadiet

50 RFSU. Informationsskrift: *Omskärelse av pojkar och män. Fakta och rättigheter*, s 24-25

51 Humanisterna är ett partipolitiskt obundet förbund som företräder en sekulär, demokratisk och förnuftsbasead livsåskådning. För mer information besök <http://www.humanisterna.se/humanisternas-ideoprogram/>

52 Bergström S, Sturmark C, Wohlner E, Borg A, Dannefjord P, Grutzky E, Jersild P C, Göthberg G, Tännsjö T, Wihlbeck Å, Westerberg B (2011). *"Därför måste regeringen stoppa omskärelse av pojkar"*. Publicerad 2011-11-18

53 Presskommentar från organisationen Rädda Barnen

54 Dekkers W (2009). *"Routine (Non-Religious) Neonatal Circumcision and Bodily Integrity: A Transatlantic Dialogue"*, *Kennedy Institute of Ethics Journal* Vol. 19, No. 2, 125–146

av livet eftersom barn rent biologiskt inte klarar av allt själva. Dock är det viktigt att vårdnadshavarens makt över barnet inte utnyttjas. Så långt som det är möjligt skall barnets vilja kunna klarläggas och då skall denna också efterföljas. För ingrepp som omskärelse skulle man kunna tänka sig att vänta tills barnet är kapabelt att fatta ett individuellt beslut. Sker omskärelsen vid födseln så är barnet inte kapabelt att uttrycka sin vilja och omskärelsen är inget som i efterhand kan korrigeras. För beslut som rör barnet på ett så intimt och direkt sätt bör lagstiftaren se till så att föräldrar inte kan utöva makt över sina barn som inskränker barnets rätt till sin egen kropp och självbestämmande över denna. BO har lagt märke till problematiken och kommenterar i ett remissvar till Ds 2000:5 följande:

”BO föreslår därför en ändring i 2 § 2 st i förslag till lag om omskärelse enligt följande: 'Samtycke till ingreppet ska lämnas av pojken. I den mån pojkens samtycke inte kan inhämtas p.g.a. ålder och mognad ska samtycke lämnas av pojkens vårdnadshavare. Ett ingrepp får inte ske mot en pojkes vilja.'”⁵⁵

BO vill lägga större vikt vid samtycket, men ställer sig ändå inte helt kritisk till att vårdnadshavaren får lämna sitt samtycke om pojken inte anses kapabelt till detta. Inte heller nämns något om straff för den som utför ingrepp mot en pojkes vilja. BO skriver även i samma remissvar att:

”På sikt ser BO lagregleringen som ett första steg till att utmönstra all omskärelse av pojkar utan medicinsk grund och att omskärelse som traditionell sedvänja bör förbjudas i lag i Sverige.”⁵⁶

Ståndpunkten är då att omskärelse inte bör ske eftersom det kan finnas intressekonflikter avseende ingreppet. Om BO i framtiden vill att omskärelse ska förbjudas, kan det tyckas vara underligt att BO ställer sig bakom ett lagförslag som tillåter det.

Enligt Barnkonventionen artikel 3 föreskrivs att barnets bästa alltid ska vara vägledande i beslut som rör barnet. Ickemotståndare till omskärelse menar ofta att det är föräldrarna som ska avgöra vad som är bäst för barnet oavsett om omskärelse inte medför hälsofördelar. För att kunna avgöra

55 Barnombudsmannen Louise Sylwander, Jurist Charlotte Lenman. Remissvar över *Omskärelse av pojkar*, Ds 2000:5, 8 maj 2000

56 Barnombudsmannen Louise Sylwander, Jurist Charlotte Lenman. Remissvar över *Omskärelse av pojkar*, Ds 2000:5, 8 maj 2000

detta måste därför tydlig och korrekt information avseende ingreppet ges till föräldrarna.⁵⁷ Åsikten att det är föräldrarna som skall avgöra huruvida omskärelsen är för barnets bästa eller ej företräds även av andra debattörer. Adrian Viens menar att det är upp till föräldrarna att låta omskära sin son men att det måste finnas en balans mellan fördelar och risker med ingreppet. Eftersom det inte finns tillräckligt hållbara skäl mot omskärelse anser han att ett beslut för omskärelse är okej.⁵⁸ Dock kan sägas att flera studier på huruvida information om ingreppet påverkar föräldrarnas beslut gjorts och resultatet har blivit att informationen inte påverkar beslutet. Beslutet är ofta kopplat till social kontext och i flera fall är det avgörande om fadern själv är omskuren. Slutsatsen i artikeln som lyfter fram problemet blir ändå att det är upp till föräldern att besluta och att läkare skall hålla sig uppdaterade när det kommer till fördelar och nackdelar med ingreppet så att de kan ge välavvägd information till föräldern.⁵⁹ Precis som påpekas i Wim Dekkers artikel "*Routine (Non-Religious) Neonatal Circumcision and Bodily Integrity: A Transatlantic Dialogue*" så kvarstår ändå problemet att omskärelsen sker vid ett stadium i livet där pojken inte kan välja själv, därför menar författaren att omskärelse bör vara ett ingrepp som får vänta tills barnet är arton år och själv kan fatta ett välavvägt beslut.⁶⁰ Att lösa problematiken kring omskärelse genom att ge information till föräldrarna kring ingreppet kanske inte är det bästa alternativet. Om alternativet innebär att föräldern kan besluta att pojken ska omskäras då han är sju dagar gammal kränker detta fortfarande barnets rättigheter. Informationen tillförsäkrar inte barnets religionsfrihet, självbestämmande eller sin kroppsliga integritet och är därför inte tillräcklig.

Barnkonventionen föreskriver i artikel 19 att konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga medel (tex lagstiftning) för att skydda barnet mot övergrepp, våld, skada, misshandel, vanvård mm. Om omskärelse ses som en form av skada för barnet eller till och med ett övergrepp så strider den svenska lagstiftningen mot barnkonventionen i detta avseende. Ponera att en förälder utsätter sitt barn för stympling av lilltån eller avlägsnande av öronsnibben. Antagligen skulle detta klassas som (grov) misshandel i Sverige och barnet skulle inte bli kvar i förälderns vård. När det kommer till omskärelse, där faktiskt en del av en annan människas kropp avlägsnas, bedömer den svenska lagstiftaren att detta ska vara tillåtet. Barnets rätt till kroppslig integritet är inte tillförsäkrat i

57 Lannon CM, Bailey A, Fleischman A, Shoemaker C, Swanson J. Circumcision debate. Task Force on Circumcision, 1999-2000. *Pediatrics*, 2000 Mar; 105 (3 Pt 1): 641-642

58 Viens A M (2004), "*Value judgement, harm, and religious freedom*", *J Med Ethics* 2004;30:241-247

59 Bar-Yam Bromberg N (2002). "*Political issues The circumcision decision*", *International Journal of Childbirth Education*, Vol 17, No 2, pp 22-23

60 Dekkers W (2009). "*Routine (Non-Religious) Neonatal Circumcision and Bodily Integrity: A Transatlantic Dialogue*", *Kennedy Institute of Ethics Journal* Vol. 19, No. 2, 125-146

Sverige. I Barnkonventionen artikel 24 (3) stadgas att konventionsstaterna skall se till att traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa skall avskaffas. Tolkningen av skadligt är central för bedömningen av huruvida omskärelse är skadligt eller ej och den svenska lagstiftaren har gjort bedömningen att omskärelse inte är skadligt i och med att det finns en tillåtande lagstiftning. FN:s barnrättskommitté har kommenterat artikeln och kommit fram till att omskärelse är en sådan sedvänja som avses i artikeln.⁶¹

När man pratar om själva ingreppet så brukar debatten föra med sig argument som att omskärelse skulle ske trots olaglighet. Syftet bakom den svenska lagstiftningen var bland annat just att man befarade att omskärelse skulle ske ändå och att operationen skulle flyttas till osäkra miljöer, därför infördes lagen för att förebygga att pojkar far illa.⁶² I propositionen till lagen kan utläsas:

”Vidare skulle ett förbud enbart medföra att verksamheten tvingades ut i det illegala fältet och att utrymmet för s.k. köksbordskirurgi skulle öka. Detta skulle inte på något sätt gagna de pojkar som det handlar om. Snarare skulle det strida mot hänsynen till barnets bästa.”⁶³

Eftersom detta är det uttalade syftet bakom den svenska regleringen så utgör detta huvudargumentet från regeringens sida och det förtjänar en analys. Argumentet består i att omskärelse kommer att ske oavsett lagstiftning eller ej och att det finns en risk för att operationen flyttas till en osäker miljö, kanske till och med utan smärtlindring. Regeringen vill ta tag i detta befarade problem genom att göra det möjligt för pojkar att bli omskurna inom hälso- och sjukvården samt genom att straffbelägga en omskärelse som är utförd av en person som saknar tillstånd eller läkarlicens. Syftet bakom lagen tar inte ställning till huruvida pojken har individuella rättigheter eller ej utan fokuserar på omskärelsens utförande.

Är det presenterade syftet bakom lagen hållbart? Lagstiftning handlar om att ta ställning i en fråga och markera vad som är acceptabelt och vad som inte är det. Argumenten i propositionen är lika hållbara som att säga att misshandel inte skulle vara kriminaliserat eftersom det ändå sker. Bara för

61 Barnombudsmannen Louise Sylwander, Jurist Charlotte Lenman. Remissvar över *Omskärelse av pojkar*, Ds 2000:5, 8 maj 2000

62 Proposition 2000/01:81 *Omskärelse av pojkar*, s 17

63 Proposition 2000/01:81 *Omskärelse av pojkar*, s 18

att det befaras att något kommer att ske betyder det inte att lagstiftaren ska göra det möjligt att på lagligt sätt låta händelsen kunna ske. När det kommer till kvinnlig omskärelse har lagstiftaren tagit ställning till flickors försvar, det är nämligen totalförbudet enligt lagen (1982:316) med förbud mot könsstympling av kvinnor. Man skulle här även kunna befara att omskärelse på flickor/kvinnor sker i det fördolda, men detta är inget som hindrar lagstiftaren att ta ställning. På dessa grunder är inte denna typ av argumentation hållbar, eftersom man från lagstiftarens sida inte är konsekvent. Detta leder in på nästa område, nämligen likabehandling mellan könen.

6.4 Likabehandling

Lagstiftaren gör genom olika reglering skillnad på män och kvinnor när det kommer till omskärelse. När det gäller kvinnor finns som ovan nämnts en lag⁶⁴ med förbud mot könsstympling. Lagen stadgar att könsstympling av det kvinnliga könsorganet inte får utföras oavsett om samtycke finns eller ej, se 1 §. Åldern på kvinnan spelar ingen roll. Den som bryter mot detta förbud döms till fängelse i högst fyra år och om brottet är grovt högst tio år, se 2 §. Lagen gör inga undantag utan uppställer ett totalförbud mot denna typ av ingrepp. I lagens förarbeten finns olika motiveringar till varför man ansett att en lag behövs på detta område. I propositionen kan man utläsa följande:

*”Vad gäller mindre ingripande former av sunna-omskärelse, t.ex. prickning av klitoris eller bortskärande av förhuden, kan sägas att en viss kroppsskada uppstår genom att man gör ett ingrepp på kroppen som inte är medicinskt motiverat och som medför att könsorganens utseende förändras. Däremot framstår det som mera tveksamt om det medför bestående men i form av inverkan på kvinnans sexualliv. I vart fall kan man här på samma sätt som när det gäller mera ingripande former av omskärelse utgå ifrån att ingreppet medför smärta, i vissa fall dock måttlig sådan. Därmed skulle även dessa ingrepp vara att bedöma såsom misshandel.”*⁶⁵

Argumentet gäller de former av omskärelse som är mindre ingripande och därför är det intressant att göra en jämförelse till manlig omskärelse som inte heller medför bestående men förutom att ingreppet medför smärta och i vissa fall måttlig sådan, könsorganets utseende förändras och en kroppsskada uppstår. Exakt samma argument kan användas på pojkar men ändå görs det inte.

64 Lag (1982:316) med förbud mot könsstympling av kvinnor

65 Proposition 1981/82:172 *Om förbud mot omskärelse av kvinnor*, s 21

Vidare sägs i propositionen:

”För ett förbud kan däremot tala önskvärldheten av att ingripa mot varje form av kvinnlig omskäreelse för att markera avståndstagande från detta bruk, som i grövre former medför stora lidanden för kvinnorna. Ett sådant förbud kan möjligen ha en viss moralbildande effekt.”⁶⁶

Här kommer till uttryck att ett principiellt ställningstagande är av betydelse eftersom man vill markera ett avståndstagande från bruket av kvinnlig könsstympning och att detta kan ha moralbildande effekt. Att påstå motsatsen när det kommer till manlig omskäreelse vore inte korrekt. Det gäller även där att markera och därigenom hoppas på moralbildande effekt. Fler argument från propositionen skall nämnas:

”En av de grundläggande reglerna i vårt rättssystem är att varje människa oberoende av ålder och kön skall vara skyddad mot kränkningar av sin kroppsliga integritet. Liknande principer uttrycks i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och i andra internationella rättighetsdokument. Det är därför en självklarhet att en sedvänja som går ut på att regelmässigt av rituella skäl avlägsna eller förändra vissa kroppsdelar på människor med invalidiserande följder för individen inte är acceptabel någonstans i vår värld. Den bör motarbetas med alla medel och av alla ansvarskännande människor oberoende av nationalitet.”⁶⁷

I den första meningen uttrycks att alla ska vara skyddade mot kränkningar av sin kroppsliga integritet. Då bör detta gälla även för pojkar. De olika internationella dokumenten tas också upp som ett argument mot ingrepp. Trots att det i propositionen uttrycks ingrepp med invalidiserande följder så har lagstiftaren valt att förbjuda alla sorters omskäreelse, även de ”lindriga”. Stor vikt läggs på att det är en sedvänja och att denna måste motarbetas. Angående det kan sägas att omskäreelse av pojkar också kan vara en sedvänja, t.ex. om det sker på grund av hygieniska skäl. Det kan också anses vara en sedvänja eller en tradition inom islam som sker generation efter generation.

66 Proposition 1981/82:172 *Om förbud mot omskäreelse av kvinnor*, s 23

67 Proposition 1981/82:172 *Om förbud mot omskäreelse av kvinnor*, s 5

Med andra ord skulle även detta argument vara gångbart när det kommer till regleringen av manlig omskärelse. Av dessa argument eller motiveringar till varför en lag om kvinnlig könsstympning anses behövas kan man tydligt se vart regeringen står. Varför kan då inte exakt samma argument användas på pojkar? Den frågan besvarar propositionen såhär:

”Det kunde i och för sig anses naturligt att inte göra åtskillnad i synen på omskärelse av män och av kvinnor. Som har framgått är emellertid den kvinnliga omskärelsen till skillnad från den manliga i flertalet fall mer eller mindre invalidiserande och har också till direkt syfte att vara det. Det är här inte bara en fråga om individens rätt till kroppslig integritet. Det är lika mycket en fråga om kvinnans rätt att bestämma över sig själv, att leva ett liv efter sina egna förutsättningar och behov. Det är mot den bakgrunden som det har ansetts angeläget att bekämpa just kvinnlig omskärelse oberoende av vilka former den tar sig.”⁶⁸

Förvisso har lagstiftaren rätt att det är en skillnad mellan män och kvinnors könsorgan och därmed också själva ingreppet. Men precis som lagstiftaren lyfter i propositionen finns flera olika typer av kvinnlig omskärelse. I så fall skulle man kunna tänka sig att de invalidiserande formerna är förbjudna, men inte de lindrigare formerna. Är det verkligen själva ingreppet som sådant man velat komma åt? Av argumentet framgår att rätten till självbestämmande och kroppslig integritet även är anledningar till lagstiftningen och samma argumentation kan då användas avseende omskärelse av pojkar. Ytterligare ett argument från propositionen är värt en kommentar:

”Det är viktigt att här återigen understryka de grundläggande skillnaderna mellan omskärelse av pojkar och könsstympning av flickor. Könsstympning är en företeelse som inte har någon som helst religiös förankring och är totalförbjuden i Sverige och i stora delar av världen i övrigt.”⁶⁹

För att återgå till begreppet tradition skall kvinnlig könsstympning tas upp. I vissa muslimska länder, främst i Nordafrika, är kvinnlig könsstympning en starkt befäst tradition. Det är vanligt att män inte vill gifta sig med en oomskuren kvinna och i vissa länder, Egypten exempelvis, anses att

68 Proposition 1981/82:172 *Om förbud mot omskärelse av kvinnor*, s 5-6

69 Proposition 2000/01:81 *Omskärelse av pojkar*, s 20

kvinnor ska omskäras för att det gör dem smarta och lugna.⁷⁰ Många omskurna kvinnor lever idag i Europeiska länder och därför finns en risk att traditionen fortsätter trots många länders förbjudande lagstiftning.⁷¹ Att därför säga att omskärelse inte över huvud taget är en del av någon religion är felaktigt, skillnaden är bara hur stor del omskärelsen utgör.

En annan faktor när det kommer till likabehandling är huruvida det kan hävdas att lagstiftningen utgör diskriminering eller ej. Diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en likvärdig situation. För att det ska röra sig om diskriminering måste det även finnas en koppling till en diskrimineringsgrund. Dessa grunder är i svensk diskrimineringslagstiftning kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, religion eller annan trosuppfattning, etnisk tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.⁷² Att vuxna kvinnor inte själva får bestämma över sin egen kropp när vuxna män får lova att göra det kan ses som en form av diskriminering. I Regeringsformen 2 kap 13 § stadgas att lag eller annan föreskrift inte får medföra att någon på grund av sitt kön missgynnas. I detta fall så missgynnas kvinnor i och med att de inte får bestämma själva över sitt könsorgan. Samma lagrum kan användas för att argumentera kring att pojkar missgynnas av lagstiftningen. Pojkar skyddas inte i samma utsträckning som kvinnor eftersom lagstiftaren valt att tillåta manlig omskärelse.

Indirekt diskriminering är i Sverige förbjudet genom Diskrimineringslagen 3 § 2 p. Indirekt diskriminering handlar om handlingar eller åtgärder som inte direkt är diskriminerande men som genom effekten av handlingen eller åtgärden blir diskriminerande. Likabehandling är en handling eller åtgärd som skulle kunna utgöra indirekt diskriminering om effekten blir att vissa missgynnas i större utsträckning än andra. Dock ställs det krav på att diskrimineringen sker på grund av de etablerade diskrimineringsgrunderna, där kön och religion är några. Barnkonventionen artikel 2 stadgar att barn inte får diskrimineras på grund av bland annat kön och religion. I och med att omskärelse sker som en del av vissa religioner kan detta ses som att pojkar tillhörigt dessa religioner blir diskriminerade på grund av religion eftersom de i större utsträckning drabbas av omskärelsen. Effekten av att det är lagligt att utföra omskärelse blir att pojkar tillhöriga en viss grupp blir indirekt diskriminerade.

70 <http://www.rainbo.org/fgm---female-genital-mutilation/>

71 <http://www.rainbo.org/fgm---female-genital-mutilation/>

72 Göransson Gabinus H, Flemström S, Slorach M (2009). "Diskrimineringslagen", s 37

Att göra en jämförelse av straffen som kan dömas ut enligt de två lagarna är mycket intressant eftersom det där tydligt visas hur allvarligt lagstiftaren tycker att det är att bryta mot lagen. Om någon utför ingreppet på en flicka så är maxstraffet 10 års fängelse, se lagen om förbud mot könsstympling av kvinnor 2 §. Om någon utför en omskärelse på en pojke med giltig licens eller giltigt tillstånd så kan denne inte bli dömd. Om ingen licens eller inget tillstånd finns så kan denne dömas till böter eller fängelse i högst 6 månader, se lag om omskärelse av pojkar 9 §.

6.5 Sammanfattning

Omskärelse är en mångtusenårig religiös ritual som förekommer inom vissa religioner (islam och judendomen). Dock kan sägas att argumentet inte är hållbart eftersom det finns andra religiösa företeelser som inte är tillåtna i Sverige, exempelvis polygami. Rätten till religionsfrihet och religionsutövning är ett annat argument som bland annat företräds i propositionen till lagen om omskärelse av pojkar. Religionsfriheten är en viktig rättighet som är stadgad i nationell grundlag och i många internationella traktat, exempelvis ICCPR, EKMR och Barnkonventionen. Argumentet syftar på föräldrarnas rätt att få följa den religion de valt att vara en del av. Ser man till pojkens religionsfrihet så tas ingen hänsyn till denna. Det är viktigt att klargöra vem religionsfrihet det talas om när denna typ av argument framförs. Religionsfrihet som argument kan användas både till pojkens förmån och till föräldrarnas förmån. Det finns alternativa metoder till den klassiska omskärelsen vilket är ett argument för att ingrepp inte måste ske. Ett argument som lyfts fram är det att det är av pojkens intresse att vara en del av gruppen han föds in i. Då kommer en följdfråga som nästintill är omöjlig att besvara nämligen; hur vet man det när pojken inte själv kan uttrycka detta? I propositionen tas hänsyn till kopplingen mellan religion och omskärelse och det verkar som att lagstiftaren inte alltid är konsekvent när det kommer till att legalisera religiösa företeelser.

Skälet för omskärelse som tradition i anglosaxiska länder var från början den stränga sexualmoralen. Numera praktiseras omskärelse ofta på grund utav hygieniska skäl. Hygienargument förekommer i debatten, så som att det blir lättare att hålla rent runt penis. Denna typ av argument kan bemötas med argument som att ollonet blir mer exponerat för smuts och bakterier och därför är en omskuren penis mer hygienisk. WHO presenterade statistik på att omskurna män löper 60 % mindre risk att bli smittad av HIV. Därför rekommenderar WHO omskärelse som en HIV preventiv åtgärd, dock endast i HIV drabbade områden. På den grunden blir inte argumentet hållbart i Sverige.

Omskärelse ger upphov till en diskussion kring individuella rättigheter. En tydlig problematik avseende pojkens möjlighet till samtycke verkar finnas i och med pojkens så unga ålder. Det finns olika åsikter angående vad som är barnets bästa. Vissa menar att det är barnets rätt att själv få bestämma över sig egen kropp medan andra menar att det är av barnets intresse att bli en del av familjens religion. Omskärelse kan ses som en skada för pojken och så strider lagen mot Barnkonventionen artikel 19. Vidare så kan sägas att omskärelse utgör en sådan sedvänja som skall avskaffas enligt Barnkonventionen artikel 24 (3).

Syftet bakom lagstiftningen var att se till så att pojkar inte far illa. Det befarades att operationen skulle flyttas till osäkra miljöer om ingreppet gjordes olagligt. Exakt samma argument kan användas när det kommer till kvinnlig könsstympning, men lagstiftaren har där valt ett totalförbud och hävdar att rätten till kroppslig integritet inte får äventyras. Att lagstiftaren inte använder samma argument avseende manlig och kvinnlig omskärelse kan delvis bero på att ingreppen är olika men det finns många argument i propositionen till lagen om förbud mot könsstympning av kvinnor som skulle kunna användas för manlig omskärelse. Detta är dock något som lagstiftaren inte gjort. Det kan hävdas att lagstiftningen utgör diskriminering avseende såväl kön som religion.

7 Slutsats

Olika argument kan användas både för och emot omskärelse av pojkar. De olika argumenten ställs mot varandra och när lagstiftaren fattar beslut så gäller det att väga och ställa rättigheter, friheter och intressen mot varandra och bedöma vad som ska väga tyngst. Ofta används en rad olika argument ihop med varandra och tillsammans bildas en uppfattning om att omskärelse är i enlighet med olika rättigheter. Lagstiftaren har i detta fall valt att ta hänsyn till föräldrarnas religionsfrihet och religionsutövning och då får pojkens religionsfrihet stå tillbaka.

Genom att omskärelse är lagligt i Sverige bortser lagstiftaren från pojkars rätt till religionsfrihet som är en grundlagfäst rättighet, se Regeringsformen 2 kap 1 § 6 p, eftersom de inte haft chansen att välja om de vill tillhöra religionen eller ej. Den svenska lagstiftningen strider mot rätten till sin egen kropp eftersom pojkar själva inte kan påverka beslutet då ingreppet sker i väldigt ung ålder. Det finns helt enkelt problem avseende begreppet samtycke. Vidare strider lagen mot förbudet mot

könsdiskriminering i Regeringsformen 2 kap 13 § dels på grund utav att män har ett svagare skydd än kvinnor och dels för att kvinnor inte anses vara kapabla till samtycke över sin egen kropp i detta hänseende. Principen om likabehandling efterföljs alltså inte. Eftersom Regeringsformen är en grundlag så är den av lex superior karaktär och skall därför ha företräde framför vanlig lag. Genom lagprövning bör domstolar och förvaltningsmyndigheter inte tillämpa lagen. På grund av de olika argument som ovan presenterats bör lagen omarbetas så att den stämmer överens med gällande rättighetsskydd. Lagstiftning är inte till för de fall då allting är i sin ordning och ingen känner sig kränkt, utan just för den som inte bara följer och accepterar omgivningen. För många omskurna män finns säkert ingen problematik och för dem behövs då heller ingen reglering. Reglering är till för den man som mot sin vilja blivit av med en del av sin kropp, därför måste denna mans rätt tillförsäkras och det görs av den lagstiftande makten. Besitter man denna makt är det skyldighet att använda denna på ett korrekt sätt i enlighet med de internationella överenskommelser och allmänna principer som finns.

Att döma av de argument som presenterats i denna uppsats har lagstiftaren valt att göra avsteg från den allmänna principen om likabehandling eftersom det finns andra intressen som prioriterats. Exempel på sådana intressen är föräldrars religionsfrihet och en rädsla för att omskärelse flyttas till det illegala fältet. Att samtycke inte spelar stor roll för lagstiftaren motiveras med att det är av barnets intresse att bli en del av den grupp och religion man föds in i. Lagstiftaren glömmer då att alla som föds in i en religion inte sympatiserar med denna. För att motivera att en skillnad görs mellan könen lyfts det fram att kvinnlig omskärelse är mindre invalidiserande än manlig sådan. Dock sägs även att andra skäl, så som rätten till kroppslig integritet och självbestämmande, varit vägledande i beslutet om förbudet mot kvinnlig omskärelse. Detta har lagstiftaren valt att inte ta hänsyn till när det kommer till manlig omskärelse. Lagstiftaren verkar inte vara konsekvent när beslut tas.

8 Resultatdiskussion

Under den tid som jag arbetat med uppsatsen har jag förstått att mänskliga rättigheter kan användas både som argument för och emot exempelvis lagstiftning om omskärelse. För mig var det i början självklart att mänskliga rättigheter skulle användas som ett argument mot omskärelse men om exemplet religionsfrihet lyfts fram så kan det användas för omskärelse så väl som mot omskärelse

beroende på vilket perspektiv som intas. Föräldrarnas rätt till religionsfrihet innebär att de ska kunna utföra omskärelse på sina pojkar. Dock kan man använda religionsfrihet för att belysa pojkens rätt att välja religion. Eftersom stadganden angående religionsfrihet ofta inte är definierade huruvida religionsfrihet skall tillkomma föräldrar eller barn innebär det att en tolkning måste göras av friheten, vem tillkommer den egentligen?

Det har även blivit tydligt att argument som används av regeringen i propositioner kring ämnet tar hänsyn till religionens betydelse för muslimer och judar när det handlar om omskärelse av pojkar. Argumenten angående omskärelse av flickor/kvinnor är betydligt tuffare och sätter självbestämmande och kroppslig integritet i fokus. Jag tror att man valt att inte ha samma typ av argument angående pojkar eftersom omskärelse är så starkt förknippat med islam och judendomen. Enligt min åsikt är detta ett nederlag från lagstiftarens sida. Religion får aldrig bli en faktor som ställs högre än individuella rättigheter. Det skulle bli oerhört problematiskt eftersom det finns så många religioner. Att ta hänsyn till religion på detta sätt gör att människor, i det här fallet pojkar, får ett sämre skydd av lagstiftaren och det är något som är oroväckande. Eftersom det finns så många olika trosuppfattningar, både generella och individuella, är det enda rätta att följa de olika individuella rättigheter som stater kommit överens om. Om religion är en faktor som lagstiftaren ska ta hänsyn till så måste alla religioners intressen tillgodoses. En annan problematik som växer fram då är hur man tar reda på huruvida exempelvis en ritual har ett religiöst ursprung eller om det endast är en tradition inom vissa kulturer. Min uppfattning är att det finns många religioner och övertygelser, därför kan inte lagstiftaren vara selektiv och välja vad som passar just då utan måste tillförsäkra samhällets individer lika behandling och rättigheter.

För mig har inte själva omskärelsen och dess moraliska problematik varit fokus utan just regleringen av området. Jag anser att lagstiftaren gjort många misstag. Samtycke som är grunden inom avtalsrätten och även i många fall inom sjukvården (dock ej vid akutfall) verkar inte få någon betydelse. Lagstiftaren anser att någon annan kan fatta dessa beslut än den som ingreppet ska utföras på. Detta kan för mig likställas som att mina föräldrar kan besluta om att jag skall göra bröstimplantat innan jag fyllt 18 år. Görs detta mot min vilja så kan ingen bli straffad för det utan endast om det utförs av en ickelegitimerad person. Bröstimplantat är inte något religiöst betingat och därför låter detta exempel vansinnigt. Men för någon som inte känner sig tillhörig en religion som praktiserar omskärelse är ingreppet kanske lika vansinnigt.

Man kan fundera på hur lagstiftaren valt att göra om omskärelse var ett nytt påfund som inte var religiöst betingat. Kanske skulle det klassas som misshandel och antagligen hade samma argumentation som förts kring lagen som reglerar kvinnlig könsstympning.

I denna uppsats har fokuserats på Sveriges reglering av omskärelse kopplat till olika internationella överenskommelser som kan ha inverkan på lagstiftningen. Det vore intressant att göra en komparativ studie för att se hur andra länder kommer åt problematiken kring omskärelse. Deras lösningar är kanske något Sverige bör ta efter eller så kan Sverige vara det första landet ut med helt banbrytande idéer och lösningar.

Referenser

Litteratur:

American Academy of Pediatrics, Task Force on Circumcision. *Circumcision policy statement*. *Pediatrics* 1999; 103: 686-693

Anwar M S, Munawar F, Anwar Q (2010), "Circumcision: a religious obligation or 'the cruelest of cuts'", *British Journal of General Practice*, pp 59-61

Bar-Yam Bromberg N (2002). "Political issues The circumcision decision", *International Journal of Childbirth Education*, Vol 17 No 2 pp 22-23

Björnsson G, Kihlbom U, Tersman F, Ullholm A (1994). *Argumentationsanalys*, Bokförlaget Natur och Kultur, Stockholm

Bruce Anna (2010). "Jämlikhet och icke-diskriminering", i *Mänskliga rättigheter – juridiska perspektiv*, Anna Lundberg (Ed.), Liber, Stockholm

Dekkers W (2009). "Routine (Non-Religious) Neonatal Circumcision and Bodily Integrity: A Transatlantic Dialogue", *Kennedy Institute of Ethics Journal* Vol. 19, No. 2, 125–146 © 2009 by The Johns Hopkins University Press

Isaacs D (2011). "Circumcision", *Journal of Paediatrics and Child Health*, 47:1. doi: 10.1111/j.1440-1754.2010.01960.x, p. 1

Illman K J (1994). *Judendomen i ljuset av dess högtider*, upplaga 2, Åbo Akademi, Åbo

Lannon CM, Bailey A, Fleischman A, Shoemaker C, Swanson J. "Circumcision debate. Task Force on Circumcision", 1999-2000. *Pediatrics*, 2000 Mar; 105 (3 Pt 1): 641-642

Göransson Gabinus H, Flemström S, Slorach M (2009). *Diskrimineringslagen*, Norstedts Juridik AB, Stockholm

Ramberg J, Ramberg C (2007). *Allmän Avtalsrätt*, upplaga 7:1, Norstedts Juridik AB, Stockholm

RFSU. Informationsskrift: *Omskärelse av pojkar och män. Fakta och rättigheter*.

Saqib Anwar M, Munawar F och Anwar Q(2010), "Circumcision: a religious obligation or 'the cruelest of cuts'", *British Journal of General Practice*, pp 59-61

von Hirsch A (2008), "Direct Paternalism: Punishing the Perpetrators of Self-Harm", *5 Intellectum*, pp. 7-25.

Viens A M (2004), "Value judgement, harm, and religious freedom", *J Med Ethics* 2004;30:241–247.doi:10.1136/jme.2003.003921

Zampieri N, Pianezzola E, Zampieri C (2008). "Male circumcision through the ages: the role of tradition", *Acta Pædiatrica*, 97, pp. 1305–1307

Övriga källor:

Aghajari O (2011). "Manlig omskärelse överskrider medicinens och religionens gränser". Publicerad 2011-11-21 på <http://www.dn.se/debatt/manlig-omskarelse-overskrider-medicinens-och-religionens-granser>. Senast besökt 2 januari 2012.

Barnombudsmannen Louise Sylwander, Jurist Charlotte Lenman. Remissvar över *Omskärelse av pojkar*, Ds 2000:5, 8 maj 2000.

Bergström S, Sturmark C, Wohlner E, Borg A, Dannefjord P, Grutzky E, Jersild P C, Göthberg G, Tännsjö T, Wihlbeck Å, Westerberg B (2011). "Därför måste regeringen stoppa omskärelse av pojkar". Publicerad 2011-11-18 på <http://www.dn.se/debatt/darfor-maste-regeringen-stoppa-omskarelse-av-pojkar>. Senast besökt 2 januari 2012.

Hansson Tom (2009). "Omskärelse av små pojkar vållar debatt". Publicerad i *Kyrkans Tidning* 6 juni 2009. Hämtad från: <http://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=628963> senast besökt 2

januari 2012.

Hemsidan <http://www.islam.se/polygami-polygyni> beskriver fakta om islam, missförstånd och livets mening enligt islam. Länken ovan är senast besökt 2 januari 2012.

Jews Against Circumcision, JAC, är en grupp judar som anser att omskärelse inte bör ske. På deras hemsida www.jewsagainstcircumcision.org är informationen som refererats till hämtad ifrån. Hemsidan är senast besökt 2 januari 2012.

Organisationen RAINBO arbetar för kvinnors rättigheter. På hemsidan <http://www.rainbo.org/fgm---female-genital-mutilation/> kan läsas angående kvinnlig könsstympning. Länken ovan är senast besökt 2 januari 2012.

Presskommentar från organisationen Rädda Barnen Hämtad från: <http://www.rb.se/press/kommentarer/Pages/Omskarelse-av-pojkar-endast-vid-aktivt-medgivande.aspx>. Senast beökt 3 jan 2012.

Regeringens Proposition 1981/82:172 *om förbud mot omskärelse av kvinnor*

Regeringens Proposition 2000/01:81 *Omskärelse av pojkar*

Socialstyrelsen (2007) *Omskärelse av pojkar* – rapport av ett regeringsuppdrag (S2005/7490/SK)

Statens medicinsk-etiska råd. Remissvar över *Omskärelse av pojkar*, Ds 2000:5, Ert Dnr: S2000/835/SK, 19 juni 2000